

Conferința cu participare internațională
MAREA CRIMINALITATE
ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII

Coordonatori:

Rodica Mihaela Stănoiu
Emilian Stănișor
Constantin Sima
Aura Preda
Vasile Teodorescu

BUCUREȘTI
16 Martie 2012

Universul Juridic
București
-2012-

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2012, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
**CONFERINȚA CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ MAREA
CRIMINALITATE ÎN CONTEXTUL GLOBALIZĂRII (2012 ; București)**
Conferința cu participare internațională Marea criminalitate
în contextul globalizării : (București, 16 martie 2012) / coord.: Rodica Stănoiu,
Emilian Stănișor, Constantin Sima, Aura Preda, Vasile Teodorescu - București :
Universul Juridic, 2012

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-000-6

I. Stănoiu, Rodica (coord.)

II. Stănișor, Emilian (coord.)

343.9(100)(063)

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL telefon: **021.314.93.15; 0726.990.184**
DISTRIBUȚIE: tel./fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

COMENZI ON-LINE,

CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%

CUVÂNT DE DESCHIDERE

Prof. univ. dr. **Mircea DUȚU**
Directorul Institutului de Cercetări
Juridice „Acad. Andrei Rădulescu”
al Academiei Române

Manifestarea științifică de astăzi se înscrie în cadrul colaborării fructuoase dintre *Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române* și asociațiile profesional-științifice de prestigiu ale lumii dreptului, în cazul de față *Societatea română de criminologie și criminalistică* marcând, totodată, deschiderea cercetării științifice fundamentale în domeniu spre analiza problemelor majore ale mondializării în curs.

Din această perspectivă, tema abordată – marea criminalitate în contextul mondializării sau globalizarea criminalității – este, deopotrivă, de mare actualitate, o importanță crescândă și o diversitate galopantă. Reprezentând unul dintre efectele negative ale mondializării post-moderne, un aspect elocvent al „fațetei sale obscure”, noua formă de criminalitate, comună, care acoperă ansamblul planetei, se suprapune rapid infracționalității caracteristice fiecărei țări și regiuni, amplificându-i dimensiunile și intensificându-i consecințele. Într-adevăr, afirmată ca și concept și fenomen după cel de-al Doilea Război Mondial, actuala mondializare sau globalizare, la care se poate atașa și conceptul de planetarizare, privește mai ales economia și modelul neoliberal de dezvoltare, dar la care se adaugă, de asemenea, o mondializare culturală tot mai evidentă, și chiar o anumită tendință, mai recentă, de mondializare socio-politică.

Prima dintre ele corespunde conjugării a patru fenomene distincte, dar cu efecte cumulative: globalizarea financiară, care rezultă din liberalizarea schimburilor de capitaluri prin suprimarea controlului acestora, internaționalizarea întreprinderilor, legată de liberalizarea schimburilor de bunuri și de servicii, ceea ce conduce din ce în ce mai mult ca acestea să adopte o strategie mondială, afirmarea concurenței țărilor emergente, precum BRIC (China, India, Brazilia, Rusia, Africa de Sud), care profită de liberalizarea schimburilor și costul scăzut al mâinii lor de lucru și extinderea câmpului concurenței internaționale la domenii și la sectoare care erau anterior protejate, precum serviciile financiare, transporturile, audiovizualul și telecomunicațiile, datorată și înlăturării barierelor reglementare care ocroteau operatorii naționali și mutațiilor de ordin tehnic.

Mondializarea zisă culturală se manifestă prin difuzarea, în întreaga lume, a produselor culturale elaborate în diverse țări, în special a celor legate de muzică, cinema, televiziune și literatură. Ea însoțește mondializarea economică prin fenomenul „mercantilizării” culturii, respectiv asimilarea produselor culturale, bunurilor ordinare supuse cu acest titlu liberalizării schimburilor comerciale.

Relativ la mondializarea politică, aceasta rămâne mai ales la stadiul de simplă tendință și mai puțin la cel de fenomen cristalizat. În fine, nu putem ignora, în acest context, planetarizarea problemelor mediului, prin fenomene, precum: încălzirea globală și schimbările climatice, degradarea biodiversității etc.

Manifestată ca un fenomen recent, incomplet și variabil, mondializarea în curs generează efecte contradictorii și comportă critici în sens opus. Unii, atenți cu precădere la evoluțiile favorabile ale economiei mondiale și la ameliorarea condițiilor materiale ale

omenirii rezultate de aici, îi reproșează faptul de a fi insuficientă și prea dispartă, pledând, în consecință, pentru accelerarea și accentuarea fenomenului. Cei mai mulți însă reproșează mondializării neoliberale marile amenințări și pericole care apasă societatea actuală: promovarea unui mod de dezvoltare nedurabil, productivist și risipitor cu resursele, poluarea masivă și generalizată, schimbările climei, amplificarea sărăciei și inegalităților de tot felul, între bogați și săraci, Nordul și Sudul planetei. Dincolo de diversitatea punctelor de vedere exprimate asupra subiectului, consistenței și semnificațiilor sale, așa cum demonstrează și actuala criză de sistem declanșată în 2008, critica cea mai pertinentă rămâne aceea că, în mod paradoxal, reprezentând desăvârșirea liberalismului, ea este cea mai mare amenințare pentru acesta. În consecință, marii agenți economici găsesc în mondializare posibilitatea de a scăpa de reglementarea liberală statală și riscă astfel să angajeze sistemul economic într-un libertinaj distructiv.

Mondializarea dreptului și globalizarea conceptelor și tehnicilor sale reprezintă realități tot mai evidente. Evoluțiile converg spre perspectiva unui drept comun ansamblului planetei, care ar putea fi calificat, pe termen lung, chiar ca mondial. El nu va fi, însă, în orice caz, dreptul internațional – conceput în manieră clasică, tradițională, ca dreptul relațiilor dintre state, ori într-una mai modernă, ca dreptul societății internaționale –, ci un drept uniform, prin armonizare, care aduce și impune, cel puțin pentru materiile principale, aceleași soluții în toate ordinele juridice naționale. Contribuie la aceasta, pe lângă adoptarea unor convenții de stabilire a unui drept uniform – precum cele de la Geneva privind scrisorile de schimb și cecurile, de la Viena asupra vânzării de mărfuri, sau de la Haga, privind rezolvarea conflictelor între legi etc. – și împrumuturile naturale între sistemele de drept, doi factori noi: circulația extraordinară a informațiilor juridice și tendința globalizării regulilor comerciale. Astfel, mijloacele moderne de comunicare asigură o informare rapidă, imediată, a juriștilor de pretutindeni cu regulile de drept, deciziile judiciare ori ideile doctrinei, care influențează transformările drepturilor naționale. De asemenea, asistăm în ultima perioadă la manifestările emergente a ceea ce unii denumesc „*un drept mercantil global*”, format, pe de o parte din dreptul construit și afirmat în jurul *lex mercatoria* (normele comerțului internațional și practicilor agenților de comerț), iar pe de alta, din regulile produse de marile societăți multinaționale sub forma codurilor de conduită ori rezultate din jurisprudența arbitrajului comercial internațional. Aceste progrese converg spre realizarea unui *drept uniform* ori, cel puțin, într-o primă etapă, de „drepturi naționale interconexe”. Armonizarea drepturilor naționale se conjugă și se potențează cu și prin fenomenul de integrare manifestat în cadrul marilor blocuri economice – SUA, UE, China – care devin actori importanți ai creării și aplicării dreptului global. Tehnicizarea și scientizarea crescândă a normelor juridice, apariția unor sectoare noi de reglementare, specifice, precum vectorii globalizării (comunicare electronică, internet, mass-media), codificarea la nivelul ramurilor și în plan supranațional, constituie provocări tot mai perceptibile, care își așteaptă răspunsuri științifice adecvate. Sunt realități și evoluții care determină sporirea importanței dreptului, ca tehnică și instrument al schimbării și presupun, în consecință, eforturi considerabile din partea cercetării științifice fundamentale în identificarea capacității și definirea căilor de îndeplinire a unui asemenea rol.

Fenomenul mondializării economice, culturale și socio-politice și de planetarizare ecologică comportă și o globalizare a crimei. Desigur, definirea, inventarierea manifestărilor, investigarea structurii și analiza factorilor și proceselor aferente acesteia, vor face obiectul comunicărilor și intervențiilor care vor urma.

Ne mărginim aici la a sublinia doar câteva aspecte ale modului de punere a problemei și la a releva rolul ce revine, în acest sens, cercetării științifice fundamentale.

Desigur, existența de acte infracționale a căror aspecte constitutive conțin unul sau mai multe elemente de extraneitate în raport cu un stat determinat, nu reprezintă un fenomen nou. Dimpotrivă, este vorba de ceva cunoscut de timp îndelungat și preluat de dreptul penal al statelor sub denumirea de drept penal internațional, începând cu veacul al XVIII, odată cu afirmarea entităților politice suverane. De atunci, interesul practic al acestei discipline nu a încetat să crească, proporțional cu intensificarea și diversificarea relațiilor internaționale. Așadar, apare și prima întrebare: în ce măsură mondializarea crimei reprezintă un fenomen nou ori nu este un simplu rezultat al amplificării criminalității internaționale tradiționale, datorată dezvoltării mondializării economice, culturale și socio-politice ori planetarizării ecologice înseși?

Odată răspunsul tranșant formulat, și mai mult ca sigur el constă în surprinderea și demonstrarea originalității criminalității mondializate, urmează de lămurit unele aspecte de vocabular: crima sau infracțiunea internațională, mondială, transnațională sau globală și criminalitatea aferentă, analiza și decelarea manifestărilor mondializării crimei, sub aspectul trăsăturilor caracteristice, diversității tipurilor crimelor (infracțiunilor) transnaționale, rolului fundamental al organizațiilor criminale, amplorii mondializării crimei, structurii criminalității transnaționale (modelele sale și realitățile social-economice aferente), factorilor și proceselor mondializării crimei (expansiunea mondială a mărfurilor) și formularea concluziilor necesare elaborării și aplicării politicilor și reglementărilor juridice ce se impun pentru asanarea și gestionarea adecvată a efectelor sale.

Extinderea criminalității internaționale presupune nu numai elaborarea de strategii comune de prevenire și combatere eficientă a sa, dar și o interacțiune între, pe de o parte, cercetarea științifică în domeniu, și pe de alta, instituțiile responsabile în materie.

Câmpul de investigare care se oferă astăzi și astfel cercetării criminologice a devenit imens. În fața provocărilor globalizării, criminologia și justiția penală trebuie să se adapteze pentru a contribui la construirea unei lumi în care valorile esențiale ale culturilor diverse să fie garantate.

Fără îndoială, o serie din aceste chestiuni vor face obiectul comunicărilor sesiunii de față și rezultatele vor fi reținute ca atare. În același timp, ele vor constitui un prețios punct de plecare în activitatea specifică a Institutului, a specialiștilor angrenați în acest demers, cu mari provocări teoretice și evidente implicații practice.

DIMENSIUNEA INFRAȚIONALITĂȚII FINANCIAR-BANCARE¹

Mugur ISĂRESCU,
Guvernatorul Băncii Naționale a României

Doamnelor și domnilor,

Vreau să mulțumesc organizatorilor pentru invitația pe care mi-au făcut-o de a participa la această conferință. Ca președinte al Secției de Științe Economice, Juridice și de Sociologie a Academiei Române am plăcuta îndatorire și serioasa provocare intelectuală de a asuma și reprezentarea sferei juridicului din partea Înalțului For.

Privind însă mai atent tematica acestei conferințe, nu am putut să nu recunosc și o serie de rațiuni obiective ale prezenței mele aici. Pentru a nu intra mai adânc decât mi-aș dori în analiză, aș vedea măcar trei: elementul de globalizare, impactul social semnificativ și dimensiunea infraționalității financiar-bancare. Pentru confirmare, nu trebuie să privesc mai departe decât în temele ce vor fi susținute de participanții la această conferință – 4 dintre prezentări vor aborda această temă, tot atâtea cât cele dedicate drogurilor sau criminalității informatice.

Și aș adăuga dimensiunea istorică, care m-a atras dintotdeauna. În activitatea mea de cercetător, lecturile asupra istoriei financiare m-au dus de multe ori către istoria marii criminalități internaționale. Câteva exemple ar fi interesante, iar caracterul anecdotic nu face decât să le confirme acuitatea socială. Astfel, vom observa că elemente ori consecințe ale activității falsificatorilor de bani au fost preluate metaforic în limbaj; cu timpul, sensul primar inițial s-a pierdut, iar sensul figurat a rămas singur și aparent inexplicabil. Câți dintre dumneavoastră cunosc originile expresiei „*a-și da arama pe față*”? Ei bine, dacă în sensul actual ea presupune ceva cu siguranță imoral (cum zicea un clasic în viață „*s-a demascat*”), sensul original era cu mult mai grav. El descria situația monedelor de aur falsificate prin aurirea banilor de cupru, monede care prin folosire repetată își pierdeau stratul de aur, arătându-și arama și deci valoarea mult mai scăzută.

Se pare că traseul invers a fost urmat în cazul apariției unui alt cuvânt cu care dumneavoastră ca specialiști aveți contact frecvent – termenul de „*mafia*”. Se spune că el își are o origine absolut onorabilă, patriotică, în secolul XIII, în cursul unei revolte siciliene împotriva ocupanților francezi, în care strigătul de luptă era „*Morte Alle Francesi, Italia Anela*” – adică moarte francezilor, striga Italia. Iată cum un slogan patriotic a alunecat semantic înspre o *nomina odiosa* ...

Revenind la dimensiunile de fond pe care le menționez, aș face câteva remarci. Globalizarea este o zonă în care băncile centrale, alături de industria bancară, ocupă o poziție de pionierat. Coordonarea instrumentelor de politici monetare, coordonarea sau centralizarea suprastatală a reglementării, coordonarea supravegherii bancare ca probabil primul pas înspre centralizarea acesteia sunt pași făcuți de Băncile Centrale, respectiv de autoritățile de supraveghere înaintea multor altor domenii de activitate.

Suntem astăzi parte a unui sistem european tot mai complex și mai integrat, care cuprinde Banca Centrală Europeană și Sistemul European al Băncilor Centrale, Comitetul European de Risc Sistemic, Autoritatea Bancară Europeană, autorități cu competențe în

---

¹ Textul poate fi diferit față de prezentarea din timpul evenimentului.

domeniile asigurărilor ori valorilor mobiliare. Suntem în același timp parte, la nivel global, a unui dialog și a unei colaborări tot mai intense în domeniul reglementării și supravegherii instituțiilor financiare.

Impactul economic și social semnificativ al criminalității organizate este de o gravitate care ne impune să îl luăm în considerare în virtutea responsabilității noastre de asigurare a stabilității financiare. Într-adevăr, specialiștii în criminalitate organizată subliniază amenințarea pe care aceasta o creează la adresa integrității autorităților publice, a siguranței și locurilor de muncă ale cetățenilor, la adresa agenților economici aflați în competiție, la adresa corectei alocări a resurselor publice.

În ceea ce privește dimensiunea criminalității financiar-bancare, aici Banca Națională are responsabilități directe, ca reprezentant al autorității publice. Activitățile de spălare de bani sunt astăzi pe o poziție înaltă pe agenda națională și internațională; liberalizarea fluxurilor internaționale de capital, conjugată cu comunicarea imperfectă între autoritățile naționale, poate oferi ferestre de oportunitate pentru transformarea banilor rezultați din activități criminale în bani curați, prin succesiuni de tranzacții menite să piardă identitatea acestora.

BNR a acționat în această direcție. Am înființat o structură cu nume complicat, Serviciul de monitorizare a aplicării sancțiunilor internaționale, prevenire a spălării banilor și a finanțării terorismului. Am introdus reglementări, am impus băncilor o conduită preventivă în identificarea infracțiunilor financiar-bancare, le-am cerut să instituie reguli interne și să implementeze sisteme informatice care să detecteze automat în timp real tranzacțiile suspecte. Ca rezultat, volumul tranzacțiilor suspecte s-a redus dramatic în ultimii ani, iar România este o țară de încredere în acest domeniu.

Falsificarea de monedă este, cu atât mai mult, o chestiune care să ne preocupe, cu cât moneda este creația noastră, mai mult, monopolul pe care statul ni l-a încredințat. Protejarea acesteia împotriva contrafacerilor este responsabilitatea noastră directă, iar descurajarea și prinderea calpuzanilor ne interesează direct. Pedepsele au devenit mai blânde, odată cu trecerea anilor, omenia și spiritul creștin ne-au determinat, alături de atâția alții, să renunțăm la pedepsele pe care aceștia le primeau nu mai departe de acum două secole – fie că era pedeapsa cu moartea, fie că era muncă silnică în ocnă, dar faptele continuă să fie considerate extrem de grave și să angreneze toate instituțiile statului în efortul de prevenire și combatere.

În ceea ce ne privește, am pus accentul pe latura preventivă. Odată cu introducerea suportului de polimer pentru bancnotele românești, capacitatea falsificatorilor de a concura cu tehnologia noastră a fost depășită semnificativ. Falsurile de bancnote românești au devenit foarte rare și realmente grosolane, ușor de identificat pentru oricine. Astfel, am înregistrat în 2010 3,6 falsuri la 1 milion de bancnote în circulație, iar în 2011 3,9 falsuri la 1 milion de bancnote în circulație, ponderi sensibil mai mici decât, de exemplu, în cazul zonei Euro, unde incidenta a fost în 2010 de 63 de falsuri la 1 milion de bancnote. Realizăm însă că este o luptă fără sfârșit, că trebuie să ridicăm standardele permanent și că vigilența noastră trebuie să rămână ridicată.

Desigur, cele câteva lucruri despre care am vorbit astăzi acoperă în mică măsură aria de preocupări a dumneavoastră. Văd între lucrări abordări ale unor elemente instituționale și procedurale, teme legate de traficul de droguri, de traficul de persoane, de evaziunea fiscală, de corupție, de terorism. Pentru binele societății, ar fi de dorit să existe mai puține asemenea teme. Odată ce ele există și își fac efectele simțite din plin, însă, salut, tot spre binele societății, preocuparea dumneavoastră și vă doresc succes în găsirea celor mai bune soluții.

SOCIETATEA RISCULUI GLOBAL ȘI MAREA CRIMINALITATE

Prof. univ. dr. **Rodica STĂNOIU**

Profesor asociat la Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”

Cercetător științific onorific la Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române

1. Tema pe care ne propunem s-o examinăm impune, fie și foarte succint, unele clarificări de ordin conceptual. Avem în vedere, pe de o parte, precizarea unor concepte cu care înțelegem să operăm, concepte deja definite în literatura de specialitate, iar pe de altă parte, propunerea unor definiții proprii.

Am ales din vastul aparat conceptual pe care problematica globalizării îl vehiculează, ca făcând parte din prima categorie, conceptele de globalizare, de risc și de societatea riscului global.

Pentru cea de a doua categorie, ne concentrăm, în cadrul prezentei comunicări asupra conceptului de mare criminalitate.

Globalizarea. Reputatul sociolog Ulrich Beck, referindu-se la globalizare arată că este cuvântul cel mai des folosit și abuzat, dar și cel mai rar definit, și, probabil, cel mai neînțeles, nebulos și spectaculos din punct de vedere politic¹.

În același sens, Johannes Varwick consideră că globalizarea a devenit un termen la modă, folosit de ceva timp în dezbaterile politice, științifice și mass-media în mod inflaționist și care este privit pe de o parte, ca o amenințare, iar pe de altă parte ca o oportunitate².

Fiind un concept complex, autorii care se aventurează totuși să-l definească se diferențiază, mai ales, datorită perspectivelor din care îl abordează.

Astfel, din perspectivă istorică, Elmar Alvater și Birgit Mankopf definesc globalizarea ca acel proces de depășire a granițelor apărute în cursul istoriei, sinonim deci cu procesul de eroziune a conceptului de suveranitate a statelor naționale³; din perspectivă economică globalizarea ar reprezenta o distanțare, o „*detașare*” a economiei de piață față de normele morale și legăturile instituționalizate dintre societăți⁴. În același sens, Peter Martin și Harald Schuman consideră globalizarea ca pe o „*descătușare a pieței mondiale și slăbirea puterii economice a statului*”⁵.

Una dintre cele mai extinse definiții aparține lui Anthony Giddens care socotește că globalizarea reprezintă intensificarea relațiilor sociale de pretutindeni, prin care locuri aflate la mare distanță unele de altele ajung să se interconecteze, astfel, încât evenimente dintr-un loc să fie marcate de procese care se petrec într-un alt loc, aflat la mulți kilometri distanță și viceversa⁶.

---

¹ U. Beck, *What is Globalization*, Cambridge Polity Press, 1999, p. 5 și urm.

² Y. Varwick, M. Waters, *Globalization Ideas*, 2001, p. 3 și urm.

³ E. Alvater, Birgit Mankopf, *The Limits of Globalization*, 1996.

⁴ E. Alvater, Birgit Mankopf, *Idem*.

⁵ P. Martin, H. Schuman, *Capcana globalizării. Atac la democrație și bunăstare*, Ed. Economică, București, 1999.

⁶ A. Giddens, *Sociology*, Cambridge, Polity Press, 1991, p. 7 și urm.

Controversa dacă globalizarea este o realitate economică sau mai degrabă politică și doar motorul acesteia este unul economic, interesează mai puțin în acest context, nu putem însă să ometem analiza extrem de interesantă făcută de grupul Ion Bujor în care se afirmă că „*globalizarea reprezintă o evoluție politică generală și concomitentă, în primul rând pentru că, în ultimul secol de gândire economică și politică, ramuri largi ale științei economice au fost acaparate de politic care deține și decizia, zguduirea lumii politice fiind cea care a permis apariția tuturor fenomenelor considerate ca semn ale globalizării – al Doilea Război Mondial, războiul rece și căderea comunismului; este generală pentru că nimeni nu scapă de această evoluție, țările care nu participă la procesele globale fiind nevoite să se raporteze la ele; este concomitentă, pentru că are loc indiferent de o serie de factori temporali, afectând statele indiferent de stadiul lor de dezvoltare*”⁷.

Reiese din cele ce precedă că nu există o definiție a globalizării într-o formă universal acceptabilă. Globalizarea poate fi astfel un fenomen, o ideologie, o strategie, sau toate la un loc⁸.

Riscul. Același Ulrich Beck redefinește riscul ca „*o abordare modernă a prevederii și a controlului consecințelor viitoare ale acțiunilor umane*”, subliniind că societățile industriale sunt cele care au generat riscuri pe care nu le-au mai putut controla. Remarcând că toate societățile, toate popoarele și toate epocile s-au confruntat cu riscuri majore, Beck se întreabă ce anume impune și justifică astăzi o redefinire a conceptului? Răspunsul său pe care îl socotim pe deplin întemeiat este că astăzi, spre deosebire de trecut, prin deciziile noastre producem mult mai rapid consecințe globale care contrazic până și limbajul instituționalizat cu care ne-am obișnuit, precum și promisiunile autoritarilor în cazul unor catastrofe sau crize puternic vizualizate pe toată planeta⁹. Conceptul de risc a alterat dramatic percepția noastră asupra timpului, care ni se înfățișează astăzi mai degrabă ca un timp de „*realitate virtuală*” – arată în continuare Beck¹⁰.

Societatea riscului global, așa cum personal am tradus titlul cărții lui U. Beck „*World Risk Society*”, lansată la sfârșitul secolului XX¹¹, căruia i se alătură, deși perspectiva de abordare nu este identică, Mark Danielli, reprezintă o analiză fascinantă asupra multiplelor conexiuni dintre globalizare, individualizare, excluziunea socială, revoluția de Gen și riscurile globale.

Beck opune „*realismul naiv*” al anilor ’70 din secolul trecut, pe care se baza raportul Clubului de la Roma referitoare la *Limits of the Growth* și care îndemnând cititorul la „*doing nothing and demanding too much*” îl aruncă în capcana riscului, cu „*realismul reflexiv*” și „*constructivismul naiv*” al școlii germane. Reprezentantii acestei noi tendințe –

⁷ <http://www.afladespre.ro/globalizare>.

⁸ Wikipedia.

⁹ U. Beck, *The Silence of Words and Political Dynamics in the World Risk Society*, alocuțiune prezentată în fața Dumei în noiembrie 2001, versiunea în engleză realizată de E. Macini, p. 2, <http://logosonline.home.igc.org/beck.htm>.

¹⁰ U. Beck, *op. cit.*

¹¹ U. Beck, *Risikogesellschaft-Auf dem Weg in eine ander moderne*, 1986, ediția consultată *World Risk Society*, Cambridge Polity Press, 1998; vezi și U. Beck, *Risk Society Towards a new modernity*, London, Sage, 1992.

arată Beck – refuză să fie consumați de nesiguranța care a fragmentat bazele cunoașterii civilizației și a distrus structurile tradiționale¹².

Reluând ideea necesității redefinirii conceptelor, Beck se întreba ce au în comun evenimente precum amenințarea de la Cernobil și, adăugăm noi astăzi, și pe cea de la Fukushima, catastrofele mediului înconjurător, unele aspecte ale ingineriei genetice, crizele economice sau atentatele teroriste? Cum trebuie să fie construite conceptele și simbolurile – continuă Beck – în scopul de a oferi un singur și neschimbător mesaj pentru viitorii zece mii de ani, într-o lume care mărește continuu diferența între limbajul riscurilor calculate în care noi gândim și acționăm și lumea incertitudinilor necalculate pe care o creăm cu aceeași viteză cu care dezvoltăm noile tehnologii¹³?

Prin deciziile din trecut privind energia nucleară și cele contemporane privind genetica umană, nanotehnologia, informatica etc., noi – continuă Beck – producem consecințe nepredictibile și necontrolabile care prejudiciază viața pe pământ¹⁴. *Aceasta este Societatea riscului global*.

Sintetizând, Beck identifică mai multe straturi de riscuri în Societatea riscului global¹⁵: crizele ecologice, crizele economiei globale și atentatele teroriste. După opinia noastră acestea ar fi: crizele ecologice, crizele economiei globale ale economiei sau/și finanțelor și marea criminalitate.

Într-o exprimare deosebit de plastică, Roland Robertson arată că globalizarea duce la micșorarea lumii¹⁶. În acest sens se vorbește de „*satul global*” care semnifică o mai mare apropiere între diferitele părți ale lumii odată cu creșterea posibilităților de schimburi rapide între cetățenii lumii și crearea civilizației globale¹⁷. Aceasta reprezintă viziunea optimistă asupra globalizării. Societatea riscului global reprezintă viziunea pesimistă.

Marea criminalitate. Criminologia nu întârzie să recepționeze și să încorporeze aceste dezbateri din lumea științifică contemporană, adăugând noi interogații și noi răspunsuri.

Globalizarea aduce în primul rând schimbări de paradigmă în abordarea fenomenului criminalității. Pe drept cuvânt prof. Eugenio Raul Zaffaroni susține că „*globalizarea a înmormântat definitiv vechea paradigmă a simplismului etiologic*”¹⁸.

Astfel, după o lungă perioadă de dominație a criminologiei etiologice concentrate îndeosebi pe găsirea unor răspunsuri la întrebarea „*de ce săvârșesc oamenii crime*”, după perioada criminologiei dinamice care adaugă întrebarea „*care sunt mecanismele trecerii la act*”, trecând prin perioada criminologiei reacției sociale care lansează interogații cu privire la „*procesele de etichetare*”, explozia epistemologică a criminologiei post moderne a adus în prin plan paradigma actorilor sociali, interesându-ne în cadrul acestei expuneri „*actorii globali ai criminalității*”.

La începutul Mileniului 3, Congresul Mondial al Societății Internaționale de Criminologie (august 2003) de la Rio de Janeiro (Brazilia) a dat un impuls puternic

¹² U. Beck, *The Silence...*, op. cit.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ U. Beck identifică în acest sens trei straturi, ..., op. cit.

¹⁶ R. Robertson, *Globalization. Social Theory and Global Culture*, London, Sage, 1992, p. 8 și urm.

¹⁷ Marshall McLuhan, *Galaxia Gutemberg – Omul și era tiparului*, București, Ed. Politică, 1975.

¹⁸ *La politica criminal latino-americana de Cara a la Globalizacion*, în *Annales Internationales de Criminologie*, vol. 41-1/2, 2003, p. 96 și urm.